

**UCHWAŁA NR 230/XXXVI/2013
RADY MIEJSKIEJ W BLACHOWNI**

z dnia 30 października 2013 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Ochrony i Promocji
Zdrowia Psychicznego Gminy Blachownia na lata 2013-2015.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.), art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.), art. 2 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t. j. Dz. U. z 2011 r., Nr 231, poz. 1375 z późn. zm.) oraz §4 ust. 1, pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 24 poz. 128),

Rada Miejska w Blachowni

uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Ochrony i Promocji Zdrowia Psychicznego Gminy Blachownia na lata 2013-2015 r., który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Blachowni.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do Uchwały Nr 230/XXXVI/2013
Rady Miejskiej w Blachowni
z dnia 30 października 2013 r.

GMINNY PROGRAM
OCHRONY I PROMOCJI ZDROWIA PSYCHICZNEGO
GMINY BLACHOWNIA
NA LATA 2013 - 2015

I. Wprowadzenie

Zdrowie psychiczne określane jest przez Światową Organizację Zdrowia jako „stan dobrego samopoczucia, w którym człowiek wykorzystuje swoje zdolności, może radzić sobie ze stresem w codziennym życiu, może wydajnie i owocnie pracować oraz jest w stanie wnieść wkład w życie danej wspólnoty”. Brak jest dokładnej definicji tego pojęcia, co wynika z różnic kulturowych, subiektywnych odczuć oraz mnogości teorii na temat tego, jak rozumieć zdrowie psychiczne. Zasadniczo jednak eksperci zgadzają się, że brak zaburzeń psychicznych nie zawsze będzie równoznaczny ze stanem zdrowia psychicznego, które jest czymś więcej, niż tylko zaprzeczeniem choroby.

Zdrowie psychiczne przedstawić można jako dobre samopoczucie psychiczne i emocjonalne, pozwalające bezproblemowo funkcjonować w społeczeństwie i sprostać wymogom życia codziennego. Jest to akceptacja własnych możliwości, ale i ograniczeń; dążenie do rozwoju i samorealizacji, przy wykorzystaniu posiadanych i sukcesywnie zdobywanych, nowych umiejętności. To także pozytywne relacje ze znajomymi, to zdolność do znoszenia uwag i krytyki oraz wyciągania z niej wniosków na przyszłość; to kompetencja w działaniu, docenianie własnych możliwości i umiejętność ich wykorzystania.

Profilaktyka zdrowia psychicznego opiera się na dbaniu o nie na co dzień, poprzez relaks i wypoczynek, aktywne spędzanie wolnego czasu, uczenie się nowych umiejętności, akceptację siebie i otoczenia, pielęgnowanie dobrych relacji z bliskimi, branie udziału w życiu publicznym, a także współdziałanie z innymi w lokalnych społecznościach.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 2011, Nr 231 poz. 1375 z późn. zm.) ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. W działaniach na rzecz ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne. Według ww. ustawy ochrona zdrowia psychicznego obejmuje realizację zadań dotyczących:

- 1) promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym;
- 2) zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym;
- 3) kształtowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Te same cele zostały określone dla samorządów powiatów i gmin w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego, przyjętego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 r.

W ramach ww. celów określone są cele szczegółowe, z których wynikają zadania. Jednym z podstawowych zadań jest opracowanie lokalnych programów promocji zdrowia psychicznego oraz ustalenie priorytetów promocji zdrowia psychicznego. Program ochrony zdrowia psychicznego powinien zawierać różnorodne rodzaje pomocy zapobiegające zaburzeniom psychicznym od zorganizowanej w placówkach służby zdrowia, poprzez system poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego, wsparcia środowiskowego i integracji społecznej oraz poprzez aktywizację zawodową osób z zaburzeniami psychicznymi.

II. Diagnoza obszaru objętego programem

Gmina Blachownia leży w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Częstochowa. Obszar gminy wynosi 67,21 km² i obejmuje sołectwa: Cisie, Konradów, Łojki, Starą i Nową Gorzelnię, Wyrazów. Centrum gospodarczym i kulturalnym gminy jest miasto Blachownia. Gminę Blachownia zamieszkuje 13 097 osób, w tym 6157 mężczyzn i 6940 kobiet. Na 100 mężczyzn przypada 112 kobiet. Wskaźnik gęstości zaludnienia wynosi 200 osób na 1 km². Zgodnie z prognozami oraz cechami demograficznymi gminy prognozuje się spadek liczby ludności. Obserwowany jest w ciągu kilkunastu lat spadek liczby zawieranych małżeństw, wzrost liczby rozwodów i separacji prowadzi do zmiany wzorców tworzenia i rozpadu związków. W Blachowni w ostatnich latach zaobserwowano postępujące się starzenie lokalnej społeczności, co w najbliższej przyszłości będzie skutkowało koniecznością rozbudowy infrastruktury socjalnej dla osób w wieku senioralnym. W gminie Blachownia problemami opieki społecznej zajmuje się przede wszystkim Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który współpracuje z innymi instytucjami społecznymi i stowarzyszeniami działającymi na terenie gminy.

III. Cele główne i szczegółowe programu

Cele główne:

1. Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym.
2. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi pomocy niezbędnej do godnego życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

Cele szczegółowe:

1. Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym.
2. Kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego.
3. Rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.
4. Zwiększanie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi.
5. Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi.
6. Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego.
7. Profilaktyka środowisk zagrożonych zaburzeniami psychicznymi.
8. Przeciwdziałanie zaburzeniom w zachowaniu dzieci i młodzieży.
9. Eliminowanie przemocy psychicznej i fizycznej.

IV. Sposób realizacji programu

1. Podniesienie świadomości środowiska lokalnego w tematyce zdrowia psychicznego poprzez prelekcje, prezentacje, umieszczanie informacji i ulotek w miejscach ogólnie dostępnych.
2. Wspieranie działań mających na celu utrzymanie dobrego zdrowia, w tym psychicznego, oraz jego promowanie wśród lokalnej społeczności.
3. Organizowanie warsztatów i spotkań informacyjno – szkoleniowych na temat radzenia sobie ze stresem i stanami obniżonego nastroju.
4. Zapraszanie osób niepełnosprawnych do udziału w organizowanych imprezach integracyjnych.

5. Pomoc osobom bezrobotnym (z zaburzeniami psychicznymi) w aktywnym poszukiwaniu pracy oraz zdobywaniu nowych kwalifikacji zawodowych, zwiększających szansę na uzyskanie zatrudnienia.
6. Działania informacyjno – edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców, sprzyjające kształtowaniu postawy zrozumienia i akceptacji oraz przeciwdziałające zjawisku nietolerancji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi.
7. Organizowanie warsztatów, grup wsparcia i grup samopomocy, promocja aktywności i współpracy lokalnej, ze szczególnym uwzględnieniem osób dotkniętych problemem alkoholowym, narkotykowym, przemocą domową.
8. Propagowanie wśród dzieci i młodzieży aktywności o charakterze sportowym, kulturalnym, społecznym; wspieranie rozwoju zainteresowań i umacnianie postaw prospołecznych.
9. Szerokie rozpowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy dla osób w stanach kryzysu psychicznego oraz doświadczających przemocy; działania edukacyjne w tym zakresie.

V. Dostępne zasoby instytucjonalne

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Blachowni

Celem działania Ośrodka jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna ukierunkowuje swoje działania na dążenie do życiowego usamodzielnienia takich osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Wśród osób korzystających z różnych form pomocy oferowanych przez MOPS są także osoby z zaburzeniami psychicznymi. W latach 2010-2012 wśród osób z orzeczoną niepełnosprawnością objętych pomocą MOPS stanowiły one odpowiednio 48% (dorośli) oraz 20% (dzieci). Osobom takim wypłacane są przysługujące im świadczenia oraz zapewniana niezbędna pomoc socjalna. Działania MOPS zmierzają również w kierunku lepszej integracji tych osób z lokalnym środowiskiem, dzięki zwiększaniu świadomości społecznej na tematy zdrowia psychicznego, a także ich większa aktywizacja, w tym również zawodowa. Służyć temu mają m.in. zajęcia planowane w Klubie Środowiskowym oraz inne projekty w ramach cyklu działań podjętych przez MOPS „Zróbmy coś dobrego na miejscu”.

- *MOPS Blachownia ul. Sienkiewicza 22*
- *Klub Środowiskowy – ul. 1 Maja 99*

2. Dom Pomocy Społecznej

DPS w Blachowni jest jednostką organizacyjną Powiatu Częstochowskiego. Ma charakter domu stałego pobytu koedukacyjnego i zapewnia całodobową opiekę dla osób przewlekle psychicznie chorych, Łączna liczba miejsc wynosi 158. Kompleks Domu Pomocy Społecznej składa się z dwóch budynków. Mieszkańcy mają do dyspozycji pokoje jedno- i dwuosobowe z łazienkami. Dostępna jest jadalnia, sala klubowo – telewizyjna, pracownia terapii zajęciowej, bilard, sala gimnastyczna, pokoje do rehabilitacji ze specjalistycznym sprzętem, kuchenka dla potrzeb mieszkańców, gabinet lekarski, dyżurka pielęgniarska i izolatka. Celem DPS jest zaspokajanie potrzeb bytowych, zdrowotnych i socjalnych mieszkańców, zapewnienie im poczucia bezpieczeństwa i godnego życia.

- *adres: Blachownia ul. Sienkiewicza 6*

3. Punkt Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie

Oferuje profesjonalną pomoc psychologiczną dla ofiar przemocy domowej i osób znajdujących się w sytuacji kryzysu emocjonalnego, dostępną podczas cotygodniowych dyżurów psychologa.

- *adres: Częstochowa, ul. Sobieskiego 9*

4. Oddział psychiatryczny dzienny z pododdziałem psychiatrycznym dziennym dla dzieci i młodzieży w Miejskim Szpitalu Zespolonym

Zapewnia terapię i rehabilitację psychiatryczną dla pacjentów, których stan nie wymaga całodobowej hospitalizacji. Oddział prowadzi psychoterapię, porady i konsultacje psychiatryczne, terapię zajęciową. Celem działalności jest osiągnięcie poprawy funkcjonowania pacjentów i ich samopoczucia poprzez diagnozowanie, leczenie i rehabilitację, a także edukacja i promocja zdrowia psychicznego.

- *adres: Częstochowa ul. Bony 1/3*

5. Organizacje i stowarzyszenia

- a) Stowarzyszenie „Nasz Dom” – celem stowarzyszenia jest pomoc mieszkańcom DPS w Blachowni oraz osobom samotnym i potrzebującym z terenu gminy Blachownia, poprzez stworzenie warunków do bezpiecznego, godnego życia, zachowania niezależności, rozwoju osobowości i realizacji swoich zadań.

adres: Blachownia, ul. Sienkiewicza 6

- b) Stowarzyszenie Integracji Społecznej Stowarzyszenie Abstynenckie „Familia” – propaguje trzeźwy styl życia, organizuje i uczestniczy w imprezach promujących trzeźwość, jak: obozy terapeutyczne, wycieczki, rajdy, zloty, spotkania o charakterze sportowym i kulturalno - oświatowym. Prowadzi zajęcia grupowe dla osób uzależnionych i współuzależnionych.

adres: Blachownia, ul. 1-go Maja 99

- c) Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Academia” - zajmuje się m.in. terapią społeczną i pedagogiczną. Prowadzi zajęcia rehabilitacji, treningi radzenia sobie ze stresem w oparciu o muzykoterapię, także zajęcia kreatywnego poszukiwania pracy i rozwoju osobowości. W świetlicy prowadzonej przez Stowarzyszenie osoby niepełnosprawne w ramach zajęć terapeutycznych tworzą oryginalne wyroby artystyczne.

adres: Blachownia, ul. Częstochowska 71

- d) Towarzystwo Przyjaciół i Miłośników Blachowni – prowadzi działalność promującą walory zasobów lokalnych oraz wspierającą lokalną aktywność i integrację.

adres: Blachownia, ul. Sienkiewicza 8

- e) OSiR Sp. z o.o., kluby sportowe, turystyczne, harcerskie – propagują zdrowy styl życia, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, oferując różne formy aktywności sportowej, jak: piłka nożna, siatkówka, żeglarstwo, sporty walki, taniec, bieganie, marsze, turystyka.

- f) Miejski Dom Kultury, Biblioteka Miejska – dają możliwość ciekawego i aktywnego spędzania czasu wolnego, rozwoju talentów i pogłębiania zainteresowań, integracji środowiskowej podczas imprez i wydarzeń kulturalnych.

- g) Organizacje społeczne działające na terenie Gminy Blachownia m.in. Związek Emerytów i Rencistów, Polski Związek Działkowców (oddziały w Blachowni), Koła Gospodyń Wiejskich, Rady Sołectw- zapewniają organizację czasu wolnego oraz integrację i wsparcie dla osób starszych.

- h) Ochotnicze Straże Pożarne – zapewnią lokalnej społeczności większe poczucie bezpieczeństwa, propagują aktywność społeczną w formie służby na rzecz innych.

adres: OSP w Blachowni. - pl. Wolności 2, 42-290 Blachownia

adres: OSP w Cisiu - ul. Cisiańska 63, Cisie, 42-290 Blachownia

Źródła finansowania

Źródłem finansowania zadań zawartych w Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2013-2015 dla gminy Blachownia są środki własne Gminy i środki pozyskane przez organizacje pozarządowe. W toku realizacji programu zakłada się możliwość pozyskania środków finansowych na jego kontynuowanie ze źródeł zewnętrznych, w tym z Unii Europejskiej.

Monitoring i sprawozdawczość

Wskaźnikami realizacji programu będą: liczba przeprowadzonych programów i przedsięwzięć profilaktycznych, liczba osób korzystających z poszczególnych form pomocy. Koordynatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Blachowni.

Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Blachowni w terminie do 31 marca każdego roku przedkłada Radzie Miejskiej w Blachowni sprawozdanie z realizacji Programu, sporządzane na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji zadań.

Prognozowane efekty

Oczekiwanym efektem realizacji programu będzie: pogłębienie wiedzy społeczności lokalnej na temat zdrowia psychicznego oraz zrozumienie i akceptacja osób z zaburzeniami psychicznymi, a także ich większa integracja ze środowiskiem lokalnym; ułatwienie dostępności do świadczeń w zakresie specjalistycznych porad z dziedziny zdrowia psychicznego; kształtowanie pożądanych zachowań, stylów życia oraz umiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych.

Podsumowanie

Program Ochrony Zdrowia Psychicznego oparty jest na zasadzie integracji działań na rzecz poprawy i utrzymania zdrowia społeczności lokalnej, ze szczególnym uwzględnieniem promocji zdrowia psychicznego. Ochrona zdrowia może być realizowana przez różne podmioty i w różnych miejscach, począwszy od zakładów opieki zdrowotnej, poprzez szkoły, instytucje, organizacje pozarządowe i społeczność lokalną. Współpraca w każdej dziedzinie wymaga inicjatyw, zrozumienia i wzajemnego zainteresowania. Dlatego też w działaniach na rzecz ochrony zdrowia psychicznego istotna jest wola współdziałania wszystkich podmiotów lokalnych i zaangażowanie całej społeczności.